

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11CoCsp/15/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118205795
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Ján Gandžala, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6118205795.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Jozefa Zlochu, v spore žalobkyne X. M., nar. XX. X. XXXX, trvalým pobytom N. XX, XXX XX S. S., proti žalovanému M. J. O., O., so sídlom M. XX, XXX XX S., Y.: XX XXX XXX, právne zastúpenému spoločnosťou X. I. W.. X. J., O., so sídlom I. XX, XXX XX S., Y.: XX XXX XXX, o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 5.724,- Eur, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 10Csp/3/2018-158 zo dňa 29. januára 2021, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. 1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) uznesením č.k. 10Csp/3/2018-158 zo dňa 29. januára 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) zastavil konanie (prvý výrok) a žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 % (druhý výrok).

1. 2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 5.724,- Eur, a to na základe zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXX-XXXXX uzatvorenej dňa 29. decembra 2014 a zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXX-XXXXXXXXXX zo dňa 28. mája 2015, z dôvodu, že uvedené zmluvy obsahujú neprijateľné zmluvné podmienky a neobsahujú zákonom vyžadované náležitosti, a vyplýva z nich neprimerane vysoká odplata za poskytnutie úveru.

1. 3. Súd prvej inštancie rozsudkom č.k. 10Csp/3/2018-102 zo dňa 24. júla 2020 žalobe žalobkyne vyhovel a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 5.724,- Eur a nahradiť jej trovy konania vo výške 100 %. Odvolací súd na základe odvolania žalovaného uvedený rozsudok súdu prvej inštancie uznesením č.k. 11Co/56/2020-138 zo dňa 23. novembra 2020 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, majúc za to, že súd prvej inštancie sa dostatočne nevysporiadal s námietkou žalovaného, že o nárokoch z predmetných úverových zmlúv už bolo rozhodnuté v rozhodcovskom konaní.

1. 4. Prvoinštančný súd si v ďalšom konaní zabezpečil spisy rozhodcovského súdu a konštatoval, že po oboznámení sa so spismi rozhodcovského súdu, rozhodcovskými rozsudkami a opätovnom preskúmaní veci dospel k záveru, že v danej veci existuje prekážka res iudicata, pretože ide o konanie medzi tými istými stranami, hoci v opačnom procesnom postavení a základom nároku uplatneného žalobou sú zmluvy o úvere, o plnení z ktorých rozhodoval rozhodcovský súd. Vydané rozhodcovské rozsudky teda predstavujú prekážku právoplatne rozhodutej veci a keďže ide o neodstrániteľnú podmienku konania, s poukazom na ustanovenie § 161 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) konanie zastavil. Z uvedeného dôvodu už nezistoval ďalšie skutočnosti spomenuté odvolacím súdom, pretože tieto by nemali vplyv na výsledok konania.

1. 5. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie aplikáciou ustanovenia § 256 C.s.p. s odôvodnením, že procesné zavinenie zastavenia konania je možné pričítať „žalovanej“ (z obsahu

výroku možno vyvodit', že bolo myslené „žalobkyňa“ - poznámka odvolacieho súdu), preto priznal plnenie náhrady trov konania protistrane.

2. 1. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podala žalobkyňa v zákonom stanovenej lehote odvolanie, v ktorom žiadala, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

2. 2. Žalobkyňa v odôvodnení odvolania uviedla, že podanou žalobou sa domáhala zaplata žalovanej sumy, pretože ako spotrebiteľka zaplatila žalovanému viac, než na akú sumu mal nárok. Na rozdiel od toho bolo žalovanému rozhodcovskými rozsudkami priznané plnenie z dôvodu údajného neplnenia si povinnosti vrátiť poskytnuté finančné prostriedky spolu s odplatom. Totožnosť účastníkov (v predmetných rozhodcovských konaniach a v tomto spore - doplňujúca poznámka odvolacieho súdu) je teda daná, ale nejde o „tú istú vec“, pretože k zastaveniu konania z dôvodu existencie právoplatne rozhodnutej veci môže dôjsť len za súčasného splnenia oboch podmienok.

2. 3. V ďalšej časti odôvodnenia odvolania konštatovala, že súd prvej inštancie sa nedostatočne vysporiadal s tým, aký nárok si uplatnila v prejednávanej veci a aký nárok bol predmetom rozhodcovských konaní. Napadnuté uznesenie prvoinštančný súd zodpovedajúcim spôsobom neodôvodnil a spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Platnosť rozhodcovských zmlúv posúdil len na základe ich textu bez toho, aby zistil, ako v skutočnosti došlo k ich uzavretiu a či písomný prejav vôle zodpovedal vôli skutočne danej.

2. 4. V závere odvolania žalobkyňa uviedla, že nevie, ako má dokázať negatívnu skutočnosť, a teda, že financie nepoužila na podnikanie a ani si ich za tým účelom nepožičala. Namietala aj, že rozhodcovské zmluvy majú povahu neprijateľnej zmluvnej podmienky, sú absolútne neplatné, a preto nemohli založiť právomoc rozhodcovského súdu konať a rozhodnúť.

3. 1. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne navrhol, aby odvolací súd jej odvolanie „zamietol“, napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil a priznal mu právo na náhradu trov odvolacieho konania.

3. 2. Žalovaný odmietol tvrdenia žalobkyne, že nežiadala o úver na podnikateľské účely; uvedené vyvracia obsah predložených listín. Žalobkyňa je v žiadosti o úver ako aj v zmluve označená ako podnikateľka a zo zmluvy súčasne vyplýva, že peňažné prostriedky jej boli poskytnuté na podnikateľský účel. Poukázal na konkrétne rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, z ktorých vyplýva, že zmena postoja zmluvnej strany oproti stavu v čase uzavretia zmluvy nie je síce neobvyklá, avšak, nie je možné uprednostniť takto zmenený postoj oproti postoj vyjadreného v čase vykonania úkonu - uzavretia zmluvy. Tvrdil, že so žalobkyňou neuzavrel úverovú zmluvu na základe toho, že si tvrdenia o podnikateľskom účele čerpania úveru vymyslel, tieto informácie mal od žalobkyne.

4. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 379, § 380 a 381 C.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. a contrario a uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods 1 C.s.p.).

5. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

6. 1. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu a odvolaním napadnutým uznesením konštatuje, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o tom, či je daná prekážka právoplatne rozhodnutej veci, nezistil dostatočne skutočný stav veci a nepostupoval v intenciách zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu zo dňa 23. novembra 2020.

6. 2. Po zrušení napadnutého rozsudku si prvoinštančný súd síce vyžiadal rozhodcovské spisy, avšak skutočnosti z nich vyplývajúce do obsahu svojho rozhodnutia nepremietol dostatočne jasne a podrobne, v odôvodnení napadnutého uznesenia len stroho skonštatoval, že ide o konanie medzi tými istými stranami, žalobkyňa si uplatnila ten istý nárok, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a preto konanie zastavil z dôvodu existencie prekážky res iudicata. Je pritom povinnosťou súdu vo veci rozhodnúť na základe vykonaného dokazovania a svoje rozhodnutie dostatočne presvedčivo odôvodniť s použitím zákonných ustanovení, ktoré ho viedli k tomu ktorému záveru.

6. 3. Súd prvej inštancie mal skúmať, či pri nároku uplatnenom žalobkyňou v tomto konaní ide o tie isté skutkové okolnosti ako pri nároku žalovaného v rozhodcovskom konaní a ak tieto nie sú totožné, mal ustáliť, v čom spočíva rozdiel. Odvolací súd má za to, že prvoinštančný súd nevykonal žiadne relevantné dokazovanie ani ohľadom postavenia žalobkyne pri uzatváraní úverových zmlúv a neustálil, či zmluvy uzatvárala ako fyzická osoba - podnikateľka alebo ako spotrebiteľka. Aj za týmto účelom odvolací súd v skôr vydanom rozhodnutí nariadil súdu prvej inštancie vypočuť žalobkyňu. V takejto situácii, kedy prvoinštančný súd nemá ustálené, či mala žalobkyňa pri uzatváraní zmlúv postavenie spotrebiteľky alebo fyzickej osoby - podnikateľky, nemohol prihliadnuť ani na prípadné neprijateľné zmluvné podmienky spotrebiteľskej zmluvy. Rozhodcovská zmluva síce bola uzatvorená na samostatnom liste papiera, je však zrejmé, že ide o zmluvu formulárovú, obsah ktorej nemohla žalobkyňa žiadnym spôsobom ovplyvniť. Individuálnosť zmluvných dojednaní pritom nie je závislá od odčlenenia časti dojednaní od iných, ale musí tu byť preukázaná možnosť spotrebiteľa ovplyvniť znenie formulárovej zmluvy, ktorá mu je predkladaná dodávateľom. V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 MCdo 9/2012 zo dňa 16. januára 2013, ktorý uviedol, že „rozhodcovská zmluva uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená.“ Z uvedeného dôvodu bolo zároveň povinnosťou súdu prvej inštancie zistiť, za akých okolností došlo k uzatvoreniu rozhodcovských zmlúv, pretože odvolaciemu súdu je z jeho rozhodovacej činnosti známa prax žalovaného pri uzatváraní úverových zmlúv.

7. 1. Z ustanovenia § 390 C.s.p. vyplýva povinnosť odvolacieho súdu rozhodnúť vo veci sám, ak už bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie raz odvolacím súdom zrušené, vec mu bola vrátená na ďalšie konanie a odvolací súd opakovane koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Odvolací súd aj s prihliadnutím na komentované znenie predmetného ustanovenia zastáva názor, že povinnosť odvolacieho súdu rozhodnúť o odvolaní po predchádzajúcom zrušení rozhodnutia je možné aplikovať v prípade, že aj prvé zrušené rozhodnutie bolo rovnakej procesnej povahy. Ak teda prvé vydané rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo vo forme rozsudku a následne súd prvej inštancie rozhodol uznesením, ustanovenie § 390 C.s.p. sa na tento prípad nevzťahuje a odvolací súd bol oprávnený rozhodnutie súdu prvej inštancie opätovne zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

7. 2. V závere odvolací súd pripomína, že súd prvej inštancie je právnym názorom odvolacieho súdu viazaný a v konaní má postupovať v súlade s pokynmi odvolacieho súdu; súd prvej inštancie v danom prípade takto nepostupoval a nedostatočne zistil skutkový stav. Odvolací súd mu aj v skôr vydanom rozhodnutí nevyčítal nesprávny procesný postup alebo právne posúdenie veci, ale nedostatočne vykonané dokazovanie, ktoré sa premietlo do nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia.

8. Na základe uvedeného nemal odvolací súd inú možnosť, ako napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. zrušiť a vec mu v zmysle § 391 ods. 1 C.s.p. vrátiť na ďalšie konanie, v ktorom opätovne rozhodne v intenciách vyššie uvedeného.

9. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).